

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
नृत्यकला पारंगत (एम.ए.) भरतनाट्यम्

A

परीक्षा : जून : २०२३

प्रथम वर्ष

विषय : स्वरलिपी व सौंदर्यशास्त्र (20E MAB 112)

दिनांक: १/०६/२०२३

गुण: १००

वेळ: स.१०.०० ते दु. १.००

सूचना: भाग १ - सर्व प्रश्न सोडवणे.

भाग - १ (गुण - ७०)

- प्र.१ कीर्तनम् (२०)
पल्लवी-
विनायका उमै बालका
गणपती उमेचा मुलगा
वेयम मुखने विनैगळ तीर्तिडुम
हत्तीचे मुखअसलेला, दुःख दूर करणारा वरील अभिनय पदाची संरचना करुन त्यातील रस, स्थायी नायक, नायिका, व्यभिचारी भाव लिहा. या रचनेमागचे तत्व लिहा. (philosophical content) एक पदार्थ, दोन विनयास व एक संचारी लिहीणे.
- प्र.२ तत् तै , ता , हा , गि ण तोम् वर दिल्याप्रमाणे हा दोन अडवूंचा संच सचित्र लिपीत काढा. वरील जाति ओळखून ती लिहा. (२०)
अ) ९ मात्रा असलेल्या तालाचे नाव लिहा.
ब) यात आलेले अडवू व नाट्यशास्त्रानुसार पादभेद लिहा.
- प्र.३ खंड जाति अलारिपू लिहा. त्याच्या तालाचे नाव लिहा. त्यातील जातिचा भाग अडवू शोल्लात लिहीणे . (१०)
- प्र.४ अ) रूपक तालाशिवाय वेगळ्या तालातील जतिस्वरमची जति/तिरमाणम् तालात लिहीणे. (१०)
ब)अनुपल्लवीचे स्वर लिहा.त्याचेच अडवू शोल्ल तालात लिहा.
- प्र.५ मोठा तिरमाणम्चा(धरि किट तोम्) कोणताही एक प्रकार विलंबित कालात संकीर्ण जातीत सचित्र लिपीमध्ये काढा. अडवू शोल्ल तीन कालात तालात लिहीणे. (१०)

भाग - २ (गुण - ३०)

- सूचना - कोणतेही ३ प्रश्न सोडवा. (१०)
- प्र.१ अभिनवगुप्ताचा रससिध्दांत लिहा. त्यांनी रसाला 'महारस' असे का संबोधले आहे? (१०)
- प्र.२ अ) सौंदर्यशास्त्र म्हणजे काय? (१०)
ब) भट्ट लोल्लटाचा रससिध्दांत लिहा.
- प्र.३ भट्टनायकानी त्याच्या आधीच्या खंडन केलेल्या रस सिध्दांतांच्या भाष्यकारांची (commentators) नावे लिहा. (१०)
भुक्तीवादाचा (theory of enjoyment) रससिध्दांत लिहा.
- प्र.४ विभावादी घटकांचे नृत्य सादरीकरणातील महत्व उदाहरण देउन पटवून द्या. (१०)

English Translation

Instructions: Section - I - Attempt all questions
Section – II - Attempt any 3 questions

SECTION – I (Marks – 70)

- Q.1** Keertanam (20)
- Pallavi
Vinayak   Umai   Balaka
Ganapati   Uma's   Child
- Veyam   mukhane   Vinaigal
Elephant   headed   sorrows
- Teertidum
Remover
Write down the choreography of this item classify it according to natyashastric elements for eg. Sthayi, rasa, nayaka, nayika, vyabhichari, philosophical content .
Write 1 padartha, 2 viniyasas & 1 sanchari.
- Q.2** tat tai ,ta ha, Gin na tom (20)
Draw this combination in same jaati as it is given & write the shollus in thee speeds.
a) Which taal has nine matras from 35 taalas?
b) Write the name of adavus & padabhedas from Natyashastra.
- Q.3** Write Khanda jaati Alaripu. (10)
Mention it's taal.
Write it's jati in adavu shollus.
- Q.4** a) Write Jatiswaram's jati /tirmanam in taal. The jatiswaram should be in other than (10)
rupaka taal.
b) Write anupallavi swara & write the adavu shollus of the same.
- Q.5** Draw big tirmanam (Dhari kita Tom) in 1st speed in sankirna jaati with its proper (10)
shollus in three speeds.

SECTION – II (Marks – 30)

Attempt any 3 questions

- Explain the concept of 'maharasa' written by Abhinava Gupta while giving his rasa (10)
Q.1 theory.
- Q.2** a) Explain the term 'Aesthetics' (10)
b) Write the Bhatta Lollata's theory of rasa.
- Q.3** Which were the commentators whose theories were refuted before Bhatta Nayaka? (10)
Put forth the theory of enjoyment.
- Q.4** What is the roll of Vibhavadi's in the presentation of dance. Explain by giving an (10)
example.